

plačevati svojega učiteljstva, pa se odreči priljubljenega načina ljudske izobrazbe in si vzgajaj napol barbare!

Dosedaj smo se čutili z našo službo v enoti, naša šola, naši učenci — kakor lasten jaz se je nam vse zdelo.

Dežela hoče najemnike. Ona jih pa bo tudi dobila zaradi svojega vedenja napram nam. Na nas se ne sme nalagati krivde.

Mi govorimo vsi deželi o tem; zakaj mi nismo zato tukaj, da bi igrali skrivalnice.

Iz mojega govora se ve, kako smo prišli v današnje stanje, kaka beda vlada v učiteljskih krogih in kdo je poklican, da odpomore.

* Pribijmo:

Mi zahtevamo odpomoči, ki naj bo pa za vse enakopravna, mi ne želimo prednosti za posameznike, pač pa naj nihče nima škode od nje. Mi nikakor ne želimo, da bi katera vrsta šol ali učiteljev bila napram drugim boljše opremljena n. pr. mestne šole napram onim na deželi, ali učitelj napram učiteljicam.

Vsem se naj po draginjski dokladi poboljša stanje, zakaj vsi, tudi učitelji v I. plačilnem razredu žive v bedi. (Dalje.)

Beda našega kmeta.

Spisal V. Strmšek.

(Dalje.)

Kako je urediti pouk za kmeta?

3. Ljudske knjižnice, bralna in kmetijska društva.

Dokler pa ne poskrbe našim bodočim kmetom takšnega strokovnega pouka, se moramo zadovoljiti z drugim, a tudi važnim pomočkom. Osnujmo pri vsaki šoli ljudske knjižnice in skrbimo, da bo naša, šoli odrasla mladina rada prebirala tam zbrane knjige. Tudi s temi močno zajezimo duševno lenobo in če se nam posreči, doženemo mnogo. Z razumom čitajoč človek ostane duševno čil in je povsod na svojem mestu.

A tukaj slišim sedaj dva ugovora. Učitelj pravi: „Kje dobim sredstva za nakup in vzdrževanje knjižnice“, in kmet reče: „Moji otroci imajo vedno dovolj dela, nimajo časa brati.“ — No, kmetov izgovor kmalu premagamo, če pogledamo, kako se pri nas stari in mladi ljudje trgajo za zanimive knjige, kako romajo te od hiše do hiše, dokler jih ne raztrgajo.

Drugače pa je z učiteljevim ugovorom. Taka knjižnica stane res precej denarja, in če se ne oskrbuje vestno, je je kmalu konec. Ko bi se kmetje ne izgovarjali, da ne potrebujejo knjig, bi bilo lahko. Zložili bi potrebno vsoto po kronah in plačevali bi letne doneske posamezno ali pa potom občinskega prispevka, in mirna Bosna. — V označenih razmerah pa bo treba hoditi drugo pot. Kmetu prijazna inteligenca in posebno še naši denarni zavodi bodo morali podjetje gmotno podpreti, če se naj uresniči naša namera. Ko so si štajerski učitelji osnovali svojo „Zvezo slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“, so že mislili na to in so v svoja pravila sprejeli tudi ustanavljanje ljudskih knjižnic, a iz svojih moči tega ne morejo storiti. Za sedaj bo pač najbolj potrebno sestaviti imenik slovenskih knjig in časopisov, ki so primerni za ljudske knjižnice. Kot vodilo pa bodi nam vsem: Vsaka naša šola mora dobiti v bližnji bodočnosti primerno ljudsko knjižnico.

Ko se bodo knjižnice med našim narodom oživele in mu bodo postale življenjska potreba, se bodo izeimile iz njih kar sama od sebe razna bralna, kmetijska in tudi druga

društva, ki bodo s svojimi shodi in zborovanji zopet močno dvignila duševno življenje in stanovsko zavest našega kmeta.

Takrat bodo ta društva v resnici kmetijska društva, ker jih bodo kmetje lahko sami vodili in upravljali, takrat bodo takšna društva tudi v resnici živela in delovala, ne pa samo životarila in umirala. Takrat se bo lahko govorilo tudi pri nas o organizaciji kmetijskega stanu, o kmetijskem programu naših poslancev in o drugih sličnih stvareh, ki jih že danes naglašajo napredni gospodarji drugih narodov. (Dalje.)

Pisarna.

XLVIII.

Vprašanje: § 97. def. šol. in uč. reda se glasi: „Določiti rede za odpustnico je stvar učiteljske konference.“ Prigodi se pa, da katehet pri tej izpitni konferenci razreduje učenca za nezadostno iz verouka. Ostali člani pa pridejo do zaključka, da zasluži učenec iz verouka red zadostno, ali pa se tudi pripeti obraten slučaj. Vprašam tedaj: Kdo ima pravico določiti red? Katehet sam, ali konferenca? Pravicoljub.

Odgovor: Po starem šolskem in učnem redu je imela domača učiteljska konferenca pravico, odločevati o tem, kakšen skupni napredek je napravil učenec v pretekli dobi, t. j. ali je zaslužil ali ne, da se pomakne v višji razred, oziroma v višjo skupino. Te določbe novi šolski in učni red ni izpremenil, kar se da posneti iz paragrafa, ki ga navaja vprašalec. Bede iz posameznih predmetov ima pravico določevati dotični učitelj sam, ki uči dotični predmet, če pri izpraševanju dotičnega učenca ni interveniral šolski voditelj. Ker pa nima šolski voditelj pravice, pri krščanskem nauku intervenirati, zato ima katehet sam pravico, določevati red temu predmetu. Če je pa red še tako slab, ima pa vendar konferenca pravico, da odločuje, da učenec pride z ozirom na druge dobre rede v višji razred, oziroma v višjo skupino.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v torek, dne 26. marca, ob osmih zvečer, v hotelu „Južni kolodvor“ učiteljski večer, ki bo pri njem predaval g. prof. dr. Fran Ilešič o temi: „Naš jezik in naša kultura.“ K mnogobrojni udeležbi vabi člane in prijatelje odbor.

Ljubljansko učiteljsko društvo je imelo v sredo, dne 6. t. m., kaj srečen večer. Zanimiv predmet „biološka metoda“ je združil tovarišice in tovariše v tako ogromnem številu, da je bila prostorna restavracijska dvorana hotela „Južni kolodvor“ docela zasedena.

Predsednik Dimnik pozdravi došle goste, tovarišice in tovariše, osobito predavatelja g. prof. Iv. Macherja. Burno pozdravljen od vseh prisotnih ožigosa g. prof. Macher staro, dolgočasno, opisovalno metodo, po kateri nam je opisana žival, rastlina ali rudnina prazen meh in popisuje nastanek biološke metode. Znani slovenski prirodopisec Erjavac je nehote v tem smislu opisoval krasno naravo. Njegovi opisi se bero kot roman. Učenca tako opisovanje ne utruji, učitelju pa da samostojnost. Junge je prvi pokazal s svojim spisom „Der Dorfteich“, kako je mladini vcepiti ljubezen do prirodopisja. Velik preobrat je pa provzročil Oton Schmeil s svojimi izbornimi knjigami.

Na opisih „gos“ in „gromača“ pojasni predavatelj, kako se podava po biološki metodi tvarina v višjih oddelkih ljudskih šol ter priporoča poučevati kolikor mogoče na živih objektih. V ta namen naj bo na šolskem oknu akvarij in terarij.

Glasno pritrdjevanje poslušalcev je dokaz, da je predavatelj zadel pravo struno in da je že skrajni čas za odpravo stare šablone.